Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2204/2025
07.05.2026. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Ирене Вуковић, Радославе Маћаров и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милош Радојевић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља Крагујевац у Крагујевцу, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 289/25 од 12.02.2025. године, у седници одржаној 07.05.2026. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиље изјављеној против потврђујућег дела пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 289/25 од 12.02.2025. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 289/25 од 12.02.2025. године у потврђујућем делу и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 385/23 од 16.09.2024. године, у ставу првом изреке тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиље и обавезује тужени да јој на име остварене а неисплаћене основне зараде исплати:

- за јануар 2021. године износ од 854,02 динара са законском затезном каматом од 21.02.2021. године до исплате,
- за март 2021. године износ од 100,00 динара са законском затезном каматом од 21.04.2021. године до исплате,
- за април 2021. године износ од 942,39 динара са законском затезном каматом од 21.05.2021. године до исплате,
- за мај 2021. године износ од 832,23 динара са законском затезном каматом од 21.06.2021. године до исплате,
- за јун 2021. године износ од 466,16 динара са законском затезном каматом од 21.07.2021. године до исплате,
- за јул 2021. године износ од 190,80 динара са законском затезном каматом од 21.08.2021. године до исплате,
- за август 2021. године износ од 603,47 динара са законском затезном каматом од 21.09.2021. године до исплате,

- за септембар 2021. године износ од 572,18 динара са законском затезном каматом од 21.10.2021. године до исплате,
- за новембар 2021. године износ од 251,33 динара са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате,
- за фебруар 2022. године износ од 682,94 динара са законском затезном каматом од 21.03.2022. године до исплате,
- за март 2022. године износ од 992,62 динара са законском затезном каматом од 21.04.2022. године до исплате,
- за мај 2022. године износ од 844,18 динара са законском затезном каматом од 21.06.2022. године до исплате,
- за јун 2022. године износ од 630,80 динара са законском затезном каматом од 21.07.2022. године до исплате,
- за јул 2022. године износ од 590,38 динара са законском затезном каматом од 21.08.2022. године до исплате,
- за август 2022. године износ од 781,91 динар са законском затезном каматом од 21.09.2022. године до исплате,
- за септембар 2022. године износ од 308,73 динара са законском затезном каматом од 21.10.2022. године до исплате,
- за октобар 2022. године износ од 992,62 динара са законском затезном каматом од 21.11.2022. године до исплате,
- за новембар 2022. године износ од 185,56 динара са законском затезном каматом од 21.12.2022. године до исплате,
- за децембар 2022. године износ од 341,92 динара са законском затезном каматом од 21.01.2023. године до исплате,
- за јануар 2023. године износ од 153,08 динара са законском затезном каматом од 21.02.2023. године до исплате,
- за март 2023. године износ од 1.109,44 динара са законском затезном каматом од 21.04.2023. године до исплате, у року од осам дана од дана пријема отправка пресуде.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 385/23 од 16.09.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавеже тужени да јој исплати на име остварене неисплаћене основне зараде за период од јануара 2021. године до марта 2023. године појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 31.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 289/25 од 12.02.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, укинуто је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде и предмет у укинутом делу враћен истом суду на поновни поступак.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној применом члана 404.

Закона о парничном поступку. Врховн суд није разматрао допуну ревизије од 15.01.2026. године која је поднета након законом предвиђеног рока за изјављивање ревизије.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије тужиље на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни суд налази да су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиље као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, а ради уједначавања судске праксе у погледу одлучивања о тужбеним захтевима из истог или сличног чињеничног и правног основа за исплату разлике основне плате до висине минималне зараде.

Из изнетих разлога је одлучено као у ставу првом изреке, на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија тужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била у радном односу код туженог и обављала послове радног места радника ... . У том периоду тужени је тужиљи плату обрачунавао множењем основице за обрачун плате, коефицијента за обрачун плате и корективног коефицијента, који производ је увећавао износом на име радног учинка – капитација и уколико је било потребно одговарајућим износом до висине минималне зараде. На основу допунског налаза и мишљења судског вештака за економско – финансијску област утврђена је разлика између исплаћене основне нето плате за редован рад, увећане за доплату до минималне зараде (сразмерно броју радних сати тужиоца) за сваки појединачни месец у спорном периоду, односно у укупном износу од 12.426,91 динара (варијанта I). Утврђено је и да је исплаћена основна нето плата увећана за доплату до минималне зараде и исплаћени радни учинак – капитацију једнака или виша од минималне зараде у РС сразмерно броју радних сати тужиље (варијанта II). Тужиља је определила тужбени захтев у складу са допунским налазом и мишљењем судског вештака - варијантом I.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да је неосновано предметно новчано потраживање, налазећи да је тужиљи поред основне плате, исплаћен у сваком месецу утуженог периода и део плате по основу радног учинка који се мора узети у обзир приликом поређења тако исплаћене плате у односу на минималну зараду. Како је на основу допунског налаза вештака утврђено да је тако обрачуната плата тужиљи исплаћена у износима који су једнаки или виши од износа минималне зараде, тужиљино потраживање није основано.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиље указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/2001...123/2021) уређен је начин утврђивања плата, додатка, накнада и осталих примања поред осталих и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (члан 1. тач.3.) и запослене у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (члан 1. тач.4.).

Према члану 2. наведеног закона, структуру плате запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и кофицијета (утврђених актом Владе), додатка на плату прописаних тим законом (минули рад, дежурство и друге случајеве рада дужег од пуног радног времена одређене прописима - прековремени рад, дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену, рад ноћу и на дан државних и верских празника) и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Поред тих елемената, плате запослених у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање садрже и део плате по основу радног учинка, с тим што се основна плата одређује множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента. Одредбом члана 4а истог закона, предвиђено је да се део плате по основу радног учинка одређује процентуалним увећањем основне плате, а утврђује се по запосленом у здравственој установи, односно по тиму запослених који учествују у обављању одређених послова, односно по организационој јединици или делу здравствене установе, односно здравствене установе у целини, по основу обима рада, квалитета извршеног посла, броја и структуре опредељених осигураних лица, као и применом других критеријума и мерила утврђених актом Владе.

Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ бр. 96/19 и 58/20-Анекс) који је у примени у спорном периоду, у одредбама чланова 91. и 95, предвиђено је да запослени има право на одговарајућу плату, која се утврђује у складу са законом и овим уговором, да се плате утврђују на основу основице за обрачун плата, коефицијената са којим се множи основица, додатка на плату (за рад на дан празника који је нерадни дан, за рад ноћу, за рад недељом, за прековремени рад и минули рад), обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом. Основну плату за утврђивање додатка на плату чини основна плата увећана за радни учинак, у складу са законом.

На основу члана 4а став 3. Закона о платама у државним органима и јавним службама Влада РС је донела Уредбу о корективном коефицијенту, највишем процентуалном увећању основне плате, критеријумима и мерилима за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начину обрачуна плате запослених у здравственим установама ("Службени гласник РС", бр. 100/2011...123/2021) која се примењује на све запослене у здравству, дакле и на медицинско и на немедицинско особље, и односи се на здравствене установе на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите. Том уредбом утврђују се корективни коефицијент, највише процентуално увећање основне плате, критеријуми и мерила за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начин обрачуна плате

запослених у здравственим установама. Према члану 4. те Уредбе основна плата одређује се множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента у висини од 0,9612 (став 1. и 2.). Основицу за обрачун додатка на плату чини основна плата увећана за радни учинак, у складу са законом којим се уређују плате у јавним службама (став 3.). У одредби члана 5. исте уредбе, регулисан је део плате по основу радног учинка тако што се одређује процентуалним увећањем основне плате, сразмерно укупној оцени, која износи највише 8,08%.

Следећи наведени нормативни оквир, основну плату запосленима у здравственој установи одређује основица за обрачун плате, одговарајући коефицијент и корективни коефицијент у номинало исказаној висини од 0,9612. На тако утврђену и обрачунату основну плату, запосленима је признато право на процентуално увећање основне плате по основу радног учинка који је део (одговарајуће) плате и надаље чини основицу за обрачун законом предвиђених додатака на плату. То значи да обрачун по основу радног учинка не представља један од елемената за утврђивање основне плате и тиме није њен саставни део, већ део одговарајуће плате.

Осим тога, основна плата запосленог обрачуната на основу закона којим се уређују плате, не може бити нижа од вредности минималне зараде регулисане у одредбма чланова 111. и 112. Закона о раду, јер се ради о гарантованом минимуму стандара о основном праву запослених на исплату накнаде за рад. Њена правна природа изводи се из потребе обезбеђења задовољавања егзистенцијалних социјалних потреба запосленог и посредно чланова његове породице. Право на минималну зараду је Међународна организација рада регулисала Конвенцијом бр. 131 о утврђивању минималних надница чији је наша земља потписник (Закон о ратификацији конвенције међународне организације рада бр. 131 о утврђивању минималних плата, с посебним освртом на земље у развоју (“Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори”, бр. 14/82). Њом је гарантовано да ће минималне наднице имати законску снагу и неће се моћи смањивати, а у случају да се не примењују, одговорно лице или лица подлежу одговарајућим казненим или другим санкцијама. Следом изнетог, уколико је обрачуната основна зарада (дакле без додатака или увећања плате) за остварени стандардни учинак и пун месечни фонд часова рада мања од минималне зараде, запослени имају право на основну плату у висини минималне зараде у складу са законом и у том случају минимална зарада је основица за обрачун и исплату припадајућих увећања и додатка на плату у складу са законом и општим актом.

У конкретном случају, тужиља је запослена у туженој здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. По оцени Врховног суда не може се прихватити становиште нижестепених судова да је исплатом у збиром износу основне плате тужиље (коју чини производ основица, коефицијента и корективног коефицијента), са делом плате за радни учинак-капитацијом и преосталим износима доплаћеним до висине минималне зараде, на тај начин тужени тужиљи исплатио тражено новчано потраживање на име неисплаћеног дела основне плате.

Наиме, посебним напред наведеним нормама, свим запосленим у здравственој установи признато је право на увећање основне плате (у процентуалнм износу) по основу радног учинака. То право на увећање, као део одговарајуће плате, не може се

уподобити другом основу за исплату, нити урачунавати као део разлике основне плате до висине минимлане зараде, јер то супротно праву запослених са најнижим примањима да је висина минималне зараде гарантована вредност основне плате. Због тога, тужиља има право на основну плату у висини минималне зараде у ситуацији када је нижа од гарантованог минимума накнаде за рад, јер се за обрачун овог потраживања не обрачунавају и исплате по другим основима, у конкретном случају по основу радног учинка који представљају самосталан основ исплате.

Следом изнетог, по оцени Врховног суда основано тужиља потражује неисплаћени део основне плате који представља разлику између обрачунате основне плате (члан 4. став 1. и 2. наведене Уредбе) са корекцијом у виду доплате дела минималне зараде и основне плате у висини минималне зараде обрачунате у складу са одредбом члана 111. Закона о раду. Имајући у виду наведено, ревизијски суд је преиначио нижестепене пресуде и тужиљи досудио тражену разлику до минималне зараде, у појединачним месечним износима, утврђеним допунским налазом и мишљењем судског вештака – варијанта I.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић